

Sygn. akt V GC 1147/18

WYROK ZAOCZNY W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 czerwca 2018 r.

Sąd Rejonowy w Kielcach V Wydział Gospodarczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSR Anna Jermak
Protokolant:	sekr.sądowy Beata Sobeczek

po rozpoznaniu w dniu 25 czerwca 2018 r. w Kielcach

na rozprawie

sprawy z powództwa Centrum Rozliczeń (...) Spółka Akcyjna w T.

przeciwko A. Z.

o zapłatę

Oddała powództwo.

SSR Anna Jermak

K., dnia 25 czerwca 2018 r.

Sygn. akt V GC 1147/18

ZARZĄDZENIE

1. odpis wyroku zaocznego doręczyć:

- pełnomocnikowi powoda z pouczeniem o apelacji,

- pozwanemu z pouczeniem o sprzeciwie i z pouczeniem o treści art. 344 § 2 zdanie drugie kpc,

2. Przedstawić akta za 21 dni wraz z dowodami doręczenia.

SSR Anna Jermak

Sygn. akt **V GC 1147/18**

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 26 marca 2018 r. powód Centrum Rozliczeń (...) Spółka Akcyjna w T. domagał się zasądzenia od pozwanej A. Z. kwoty 1000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 28 listopad 2017 r. do dnia zapłaty oraz zasądzenia kosztów procesu.

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, że poprzednik prawny powoda (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa w K. współpracował z pozwaną na podstawie umowy o współpracy w zakresie usług terminalowych, na mocy której pozwana zgodnie z § 15 ust. 2 regulaminu pozwana zobowiązana była do udostępnienia lokalu w celu montażu terminal, czego nie uczyniła pomimo wcześniejszego wezwania.

W konsekwencji powód pismem z dnia 18 lipca 2017 r. rozwiązał z pozwanym umowę ze skutkiem natychmiastowym i obciążył pozwaną karą umowną w wysokości 1000 zł w związku z niedotrzymaniem warunków umowy, do których pozwana się zobowiązała (§ 6 ust. 1 Regulaminu).

W związku uchylaniem się przez pozwaną od uregulowania obciążającej jej zadłużenia powód wypełnił weksel gwarancyjny in blanco wystawiony uprzednio przez pozwaną w celu zabezpieczenia ewentualnych roszczeń. Powód jest w posiadaniu weksla in blanco. Na podstawie tego weksla z daty: K., dnia 13 listopada 2017 r. opiewającego na kwotę 1000 zł płatnego w K., w dniu 27 listopada 2017 r. pozwana jest zobowiązana do zapłaty. Weksel został wypełniony zgodnie z deklaracją wekslową i umową o współpracy w zakresie usług terminalowych. Pozwana została wezwana do wykupienia przedmiotowego weksla jednakże wezwanie to pozostało bezskuteczne.

(pozew k. 3-5)

Pozwana prawidłowo wezwana na termin rozprawy w dniu 25 czerwca 2018 r, nie stawiała się na nią. Pomimo zobowiązania Sądu, nie złożyła również odpowiedzi na pozew.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powód i pozwany są przedsiębiorcami prowadzącymi działalność gospodarczą.

(dowód: okoliczność bezsporna)

Poprzednik prawny powoda (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa - akcyjna z siedzibą w K. (poprzednik prawny (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa z siedzibą w K.) zawarł w dniu 30 stycznia 2014 r. z pozwaną umowę o współpracy w zakresie usług terminalowych. Przedmiotem umowy, objętym załącznikiem A było przyjmowanie usługi doładowań elektronicznych, objętym załącznikiem B, było przyjmowanie usług akceptacji kart płatniczych, objętym załącznikiem D, było przyjmowanie usług program lojalnościowy, objętym załącznikiem E, była dystrybucja Kuponów P..

Na podstawie umowy powód miał dostarczyć jeden terminal kart płatniczych za opłatą abonamentową 34 zł + VAT miesięcznie plus miesięczny czynsz dzierżawny za korzystanie z (...) 1 zł, a pozwana zobowiązała się udostępnić punkt sprzedaży od 30 stycznia 2014 r.

Zgodnie z § 6 umowy powód miał prawo do rozwiązania umowy ze skutkiem natychmiastowym w drodze złożenia oświadczenia na piśmie w dowolnym czasie, w przypadku niewykonywania lub nienależytego wykonywania umowy. W takim przypadku, powód zastrzegł uprawnienie do nałożenia kary umownej do 5000 zł.

(dowód: umowa k. 36-37, załączniki k. 38-47v. aneksy k.48-51, regulaminy świadczenia usług terminalowych k. 52-63)

Pismem z dnia 28 czerwca 2017 r. poprzednik prawny powoda (...) Sp. z o.o. w K. wezwał pozwaną do zgłoszenia pod wskazany nr telefonu w terminie 3 dni od daty doręczenia pisma terminu, w którym może się zjawić serwisant celem dokonania montażu terminala.

Pismem datowanym na 18 lipca 2016 r. poprzednik prawny powoda przesłał do pozwanej oświadczenie o rozwiązaniu umowy uzasadniając to naruszeniem § 15 ust. 2 regulaminu polegające na nie wywiązaniu się z obowiązku udostępnienia lokalu firmie (...) w celu montażu terminala (...) pomimo pisemnego wezwania. W piśmie tym wezwał jednocześnie do zwrotu terminala 280-772-912 nr (...) niezwłocznie po rozwiązaniu umowy, tj. nie później niż

następnego dnia roboczego po rozwiązaniu lub wygaśnięciu umowy poprzez wysłanie/nadanie pocztą lub kurierem za zwrotnym poświadczeniem na własny koszt i ryzyko. W przypadku braku niezwłocznej wysyłki terminala, zgodnie z § 18 ust.3 Regulaminu, N. Tu ma prawo obciążyć pozwaną karą umowną w kwocie 100 zł za każdy dzień zwłoki w oddaniu kompletnego terminala w terminie do 30 dni lub karą 5000 zł w przypadku zwrotu po upływie 30 dni.

Poprzednik prawny powoda (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w K. osobnym pismem z dnia 18 lipca 2017 r. skierował do pozwanej wezwanie do zapłaty kary 1000 zł za naruszenie postanowień umowy § 6 ust. 1 regulaminu umowy.

Poprzednik prawny powoda (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w K. Pismem z dnia 14 września 2017 r. skierował do pozwanej ostateczne wezwanie do zapłaty kwoty 1000 zł za naruszenie postanowień § 6 ust. 1 regulaminu świadczenia usług terminalowych przez N. Tu.

(bezsporne: pismo z dnia 28 czerwca 2017 r. wraz ze zwrotnym potwierdzeniem odbioru k.65-66, oświadczenie o rozwiązaniu umowy wraz ze zwrotnym potwierdzeniem odbioru wezwanie do zapłaty z dnia 18 lipca 2017 r. k. k.67-69, ostateczne wezwanie do zapłaty z dnia 14 września 2017 r. wraz ze zwrotnym potwierdzeniem odbioru k. 70-71)

Przy nawiązaniu współpracy w dniu 30 stycznia 2014 r. pozwana wystawił weksel gwarancyjny in blanco na wypadek ewentualnego zabezpieczenia spłaty należności z tytułu zobowiązań wobec powoda powstałych na podstawie zawartej przez strony ww. umowy.

(dowód: weksel in blanco wraz z deklaracją wekslową k. 34-35)

Powód w dniu 13 listopada 2017 r. wypełnił weksel na kwotę 1000 zł, należność z weksla miała być zapłacona w K. w dniu 27 listopada 2017 r.

(dowód: wypełniony weksel in blanco k. 34)

Pismem z dnia 13 listopada 2017 r. pozwana została wezwana przez poprzednika prawnego powoda (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością w K. do wykupienia weksla. W wezwaniu do wykupienia weksla wskazano, kwota 1000 zł z tytułu kary umownej nałożona została na podstawie § 6 ust. 1 umowy. Wezwanie to pozostało bezskuteczne. Pozwana nie zapłaciła należności.

(dowód: wezwanie do wykupu weksla wraz ze zwrotnym potwierdzeniem odbioru k. 72-73)

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo jako bezzasadne podlega oddaleniu.

Poza sporem pozostała kwestia przekształceń poprzedników prawnych powoda i jego następstwo prawne.

W niniejszej sprawie pozwana pomimo doręczenia jej pozwu ze zobowiązaniem do udzielenia odpowiedzi w terminie dwutygodniowym od daty odebrania oraz prawidłowego wezwania jej na termin rozprawy w dniu 25 czerwca 2018 r., nie wdała się w spór.

W takiej sytuacji zastosowanie ma przepis art. 339 k.p.c. wskazujący przesłanki wydania wyroku zaocznego. Zgodnie z przepisem art. 339 § k.p.c. przyjmuje się za prawdziwe twierdzenie powoda o okolicznościach faktycznych przytoczonych w pozwie lub w pismach procesowych doręczonych pozwanemu przed rozprawą, chyba że budzą one uzasadnione wątpliwości albo zostały przytoczone w celu obejścia prawa.

Sąd zbadał zakres odpowiedzialności pozwanej z tytułu niewykonania zobowiązania, w szczególności czy powód mógł obciążyć pozwaną karą umowną. Nieważność umowy sąd zobowiązany jest badać z urzędu.

Zgodnie z art. 483 § 1 k.c. można zastrzec w umowie, że naprawienie szkody wynikłej

z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania niepieniężnego nastąpi przez zapłatę określonej sumy (kara umowna). Dla ważnego zastrzeżenia zatem kary umownej konieczne jest określenie przez strony w umowie za niewykonanie lub nienależyte wykonanie jakiego konkretnie zobowiązania niepieniężnego jedna ze stron umowy może domagać się od drugiej strony zapłaty kary umownej. Natomiast w nawiązaniu do art. 471 k.c. dłużnik obowiązany jest do naprawienia szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania, chyba że niewykonanie lub nienależyte wykonanie jest następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Art. 472 k.c. stanowi, że jeżeli ze szczególnego przepisu ustawy albo z czynności prawnej nie wynika nic innego, dłużnik odpowiedzialny jest za niezachowanie należytej staranności.

Podstawę naliczenia kar umownych w przedmiotowej sprawie stanowi § 6 ust. 2 regulaminu umowy, który stanowi, że w przypadku rozwiązania umowy z winy pozwanej wobec niewykonywania lub nienależytego wykonywania umowy, powód może nałożyć karę umowną w wysokości do 5000 zł niezależnie od możliwości dochodzenia odszkodowania na zasadach ogólnych.

W ocenie Sądu z treści takiego zapisu nie wynika, że naruszenie konkretnie jakiego zobowiązania niepieniężnego wierzyciel jest uprawniony do nałożenia kary umownej. Podstawą możliwości nałożenia kary jest bowiem każde zachowanie dłużnika. A przy tym żaden zapis umowy nie konkretyzuje tego zobowiązania niepieniężnego w kontekście zastrzeżonej kary umownej. Nadto zauważyć należy, że dla ważnego zastrzeżenia kary umownej konieczne jest również określenie sumy jako kary umownej bądź chociażby kryteriów, w oparciu o które możliwe będzie ustalenie sumy, jaką dłużnik winien zapłacić wierzycielowi. Tymczasem we wskazanym uregulowaniu została określona kara w wysokości do 5000 zł, a nie 1000 zł jak wywodzi powód. W postanowieniu tym nie wskazano również widełek, zgodnie z którymi powód mógłby miarkować kwotę kary umownej w zależności od rodzaju naruszenia. Postanowienie to stoi w sprzeczności z zasadą pewności stosunków pranych, gdyż kontrahent w istocie nie wie, za jakie jego działanie może być nałożona kara umowna i z tego też powodu zastrzeżenie kary umownej należy uznać za nieskutecznie zastrzeżone.

W tym stanie rzeczy, w ocenie Sądu zapis umowy łączącej strony o karze umownej uznać należy za nieważny w rozumieniu art. 58 k.c., który stanowi, że czynność prawna sprzeczna z ustawą albo mająca na celu obejście ustawy jest nieważna, chyba że właściwy przepis przewiduje inny skutek, w szczególności ten, iż na miejsce nieważnych postanowień czynności prawnej wchodzi odpowiednie przepisy ustawy (§ 1). Nieważna jest także czynność prawna sprzeczna z zasadami współżycia społecznego (§ 2). W sytuacji zaś, gdy nieważnością jest dotknięta tylko część czynności prawnej, czynność pozostaje w mocy co do pozostałych części, chyba że z okoliczności wynika, iż bez postanowień dotkniętych nieważnością czynność nie zostałaby dokonana (§ 3).

W niniejszej sprawie Sąd uznał, iż w łączącej strony umowy z dnia 30 stycznia 2014 roku (§ 6 ust. 1 regulaminu stanowiącego integralną część umowy) kara umowna, której zapłaty domaga się strona powodowa, została zastrzeżona w sposób nieważny.

Sąd uznał, iż kara umowna została zastrzeżona nieważnie z uwagi na jej sprzeczność z zasadami współżycia społecznego.

W myśl art. 353¹ k.c., strony zawierając umowę mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiałby się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego. Powołany przepis ustawy wyraża zasadę swobody umów przejawiającą się w swobodzie podjęcia decyzji o zawarciu umowy, swobodzie wyboru kontrahenta i swobodzie ukształtowania treści umowy.

Swoboda kształtowania treści umowy podlega jednakże ograniczeniom polegającym m. in. na tym, że treść stosunku prawnego nie może być sprzeczna z zasadami współżycia społecznego. Pod pojęciem zasad współżycia społecznego w stosunkach między przedsiębiorcami rozumie się dobre obyczaje przejawiające się w dochowaniu rzetelności i uczciwości kupieckiej i lojalności względem swego kontrahenta. Jest to zbiór określonych zachowań ocenianych pozytywnie z punktu widzenia reguł moralnych. W ramach dobrych obyczajów kupieckich wyróżnia się zasadę

słuszności kontraktowej przejawiająca się w równomiernym rozłożeniu praw i obowiązków stron kontraktu, a więc w zachowaniu równowagi kontraktowej.

Umowa stanowi wyraz autonomii woli stron. Ich decyzja co do ukształtowania takiej a nie innej sytuacji prawnej podlega ochronie prawnej w ramach zasady swobody umów. Dlatego sprzeczna z zasadami współżycia będzie nie każda nierówność stron, lecz tylko taka, która zasługuje na ujemną ocenę moralną, gdyż jest np. wynikiem wykorzystania silniejszej pozycji przez kontrahenta, braku wiedzy drugiej strony, czy jej lekkomyślności. Umowa, która w sposób nierównoważny kształtuje prawa i obowiązki stron z wykorzystaniem przez jedną z nich swojej przewagi nad drugą nie zasługuje na ochronę prawną, pomimo że została dobrowolnie zawarta.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt sprawy niniejszej podkreślić trzeba, że zastrzeżenie kary umownej w § 6 ust. 1 regulaminu należy uznać za nieważne z uwagi na nierówność praw i obowiązków stron i to taką nierówność, która zasługuje na ujemną ocenę moralną, gdyż jest wynikiem wykorzystania silniejszej pozycji przez kontrahenta - w umowie łączącej strony procesu doszło bowiem do znaczącego zachwiania równowagi kontraktowej w zakresie odpowiedzialności stron umowy za niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania. W sytuacji bowiem każdego naruszenia umowy przez pozwanego umowa przewidywała wyłączne prawo strony powodowej do rozwiązania umowy, odmawiając tego prawa pozwanej. Co więcej, rozwiązując umowę strona powodowa ma prawo żądania od pozwanego kary umownej w wysokości do 5000,00 zł. Druga strona kontraktu prawem takim nie dysponuje, a jej uprawnienia ograniczają się do żądania naprawienia wyłącznie szkody rzeczywistej, po wykazaniu przez nią winy Kolportera.

Zauważyć również należy, że powód nie wykazał, żeby doszło do naruszenia umowy przez pozwaną. Nie wykazał żadnym dowodem odmowy udostępnienia lokalu przez pozwaną. Sama zaś treść korespondencji do pozwanej jaką formułował powód nie może stanowić dowodu działania czy też braku działania pozwanej.

W tym stanie rzeczy na podstawie art. 339 k.p.c. orzekł jak w wyroku i powództwo oddalił.

SSR Anna Jermak